

महाराष्ट्र शासन
अल्पसंख्याक विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: हज-२०१४/प्र.क्र.१६५/का-५
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
तारीख: ११.०८.२०१४

वाचा-

- १) केंद्रीय हज अधिनियम, २००२
- २) शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.हज-१०९०/सीआर-२/अ.क., मंत्रालय, मुंबई, दि.२५/४/१९९०
- ३) शासन अधिसूचना, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र.हज-२००५/प्र.क्र.७/०५/का-५, दि.१२/१०/२००९
- ४) शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र.हज-२०१०/प्र.क्र.११२/का-५, दि.२८/५/२०१०
- ५) महाराष्ट्र राज्य हज समिती, मुंबई यांचे पत्र क्र.एमएससी-१०१४/प्र.क्र.९/बी, दि.२१/५/२०१४ व दि.२६/५/२०१४ चे पत्र

शासन निर्णय-

संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये राज्यात महाराष्ट्र राज्य हज समितीची स्थापना करण्यात आली असून, या समितीचे दैनंदिन कामकाज केंद्रीय हज अधिनियम, २००२ मधील तरतूदीनुसार चालविण्यात येत आहे. महाराष्ट्र राज्य हज समिती ही सल्लागार स्वरूपाची असून ती केंद्रीय हज समिती आणि राज्यातील हज यात्रेकरुमध्ये समन्वय साधण्याचे महत्वाचे काम करत असते. त्याच धर्तीवर महाराष्ट्र राज्य हज समितीस जिल्ह्यातील हज यात्रेकरुंशी समन्वय व संपर्क साधणे शक्य व्हावे यासाठी प्रत्येक जिल्ह्यात एका “ जिल्हास्तरीय हज समिती ” चे गठन करण्याबाबत अ.क्र.४ येथील आदेशात काही सुधारणा करून खालीलप्रमाणे सुधारित आदेश निर्गमित करण्यात येत आहे.

२. राज्यातील जिल्हास्तरीय हज समितीची संरचना, कार्यकक्षा, कालावधी पुढीलप्रमाणे राहिल :-

(i) संरचना :-

(अ) कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य हज समितीच्या शिफारशीनुसार शासन प्रत्येक जिल्ह्याकरिता एक स्वतंत्र “जिल्हास्तरीय हज समिती “ स्थापन करील.

(ब) शासनाकडून स्थापित करण्यात येणाऱ्या “जिल्हास्तरीय हज समिती “ स्वतंत्र दर्जा राहिल. समिती सदस्यांना समितीवरील कामकाजासाठी शासन तसेच महाराष्ट्र राज्य हज समितीकडून कोणत्याही प्रकारचे अनुदान व भत्ते अनुज्ञेय राहणार नाहीत.

(क) जिल्हास्तरीय हज समितीमध्ये एक अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव तसेच अन्य सदस्य असे मिळून कमाल ११ सदस्य राहतील.

(ड) जिल्हास्तरीय हज समितीवर नियुक्त करावयाच्या सदस्याची किमान अर्हता पुढीलप्रमाणे राहिल.

(१) हज यात्रेचा अनुभव असणारा किमान ०१ सदस्य हज समितीवर नियुक्त करणे आवश्यक राहिल,

(२) शैक्षणिक, सामाजिक, सांस्कृतिक क्षेत्रातील किमान ०२ महिला व ०२ पुरुष हज समितीवर नियुक्त करणे आवश्यक राहिल,

(३) हज यात्रेकरुंना स्वेच्छिकरित्या हज यात्रा प्रशिक्षण व तत्सम मदत करणाऱ्या नामांकित सेवाभावी /धार्मिकसंस्थांचे किमान ०२ प्रतिनिधी हज समितीवर नियुक्त करणे आवश्यक राहिल.

(४) महाराष्ट्र राज्य हज समितीचे सदस्य हे त्यांच्याशी संबंधित जिल्हा हज समितीचे पदसिद्ध सदस्य राहतील.

(५) हज समितीवर नियुक्त सदस्यांनी आपल्यामधून एका सदस्याची अध्यक्ष व उपाध्यक्ष म्हणून नियुक्ती करावी.

(ii) कार्यकक्षा :-

(अ) महाराष्ट्र राज्य हज समिती कार्यालयाकडून वेळोवेळी देण्यात येणाऱ्या लेखी सूचना व आदेशांचे पालन करणे.

(ब) जिल्हास्तरीय हज समितीने आपल्या कार्यक्षेत्रातील/संबंधित जिल्ह्यातील इच्छुक हज यात्रेकरुंना सेवाभावी संस्थाकडून आर्थिक व तत्सम मदत मिळवून देण्यासाठी सहाय्य करणे.

(क) हज यात्रेसंदर्भात इच्छुक हज यात्रेकरुंना सोयीचे होईल अशा मध्यवर्ती ठिकाणी प्रशिक्षण शिबीरांचे आयोजन करणे.

- (ड) हज यात्रेसाठी पात्र ठरलेल्या हज यात्रेकरूंसाठी आवश्यक प्रतिबंधात्मक लस टोचणी शिबीराचे आयोजन करणे.
- (ई) जिल्ह्यातील इच्छुक हज यात्रेकरूंची तपशीलवार व अद्यावत माहिती (उदा-नाव, पत्रव्यवहाराचा पत्ता, दूरध्वनी क्रमांक, वयोगट, रक्तगट, पूर्वी हज यात्रा पूर्ण केली असल्यास संबंधित वर्ष, इ. तयार करणे व सदर माहिती आवश्यकतेनुसार महाराष्ट्र हज समितीस उपलब्ध करून देणे.
- (फ) हज यात्रेकरूंना त्यांच्या गंतव्यस्थानी (Embarkation Point) विहित वेळेत पोहोचण्यासाठी आवश्यक सहाय्य करणे.

(iii) कालावधी:-

- (अ) जिल्हास्तरीय हज समितीचा कालावधी ०३ वर्षांचा राहील. हा कालावधी जिल्हास्तरीय हज समिती स्थापन केल्याच्या शासन आदेशाच्या दिनांकापासून पुढील ०३ वर्ष असा गणण्यात येईल. सदर ०३ वर्षांचा कालावधी संपुष्टात आल्यावर हज समिती आपोआप समाप्त होईल.
- (ब) जिल्हास्तरीय हज समिती / सदस्यांबाबत कोणतीही अनियमितता, सप्रमाणासह आढळून आल्यास महाराष्ट्र हज समितीच्या शिफारशीनुसार शासनाकडून जिल्हास्तरीय हज समिती बरखास्तीचा निर्णय घेण्यात येईल.

(iv) वित्तीय सहाय्य:-

- (अ) जिल्हास्तरीय हज समितीचे कार्य स्वेच्छीक स्वरूपाचे असल्याने समितीचे कामकाज चालविण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य हज समितीकडून कोणतीही आर्थिक मदत अनुज्ञेय राहणार नाही.
- (ब) जिल्हास्तरीय हज समितीकडून हज यात्रेकरूंना पुरविण्यात येणाऱ्या सेवांकरिता महाराष्ट्र राज्य हज समितीच्या पूर्व परवानगीशिवाय कोणतीही रक्कम वसूल करता येणार नाही.
- (क) जिल्हास्तरीय हज समितीस विहित कामकाज चालविण्यासाठी स्वयंसेवी संस्थाकडून/समिती सदस्यांकडून स्वबळावर निधीची उभारणी करणे आवश्यक राहील.

३. या आदेशानुसार महाराष्ट्र राज्य हज समितीने आवश्यक ती कार्यवाही करून जिल्हास्तरीय हज समित्या स्थापित करण्याबाबत जिल्हानिहाय उचित प्रस्ताव, सदस्यांच्या शिफारशीसह शासनाकडे अंतिम मान्यतेसाठी पाठवावा.

४. जिल्हास्तरीय हज समितीचे गठण झाल्यानंतर त्यांचा ०३ वर्षांचा कार्यकाल संपुष्टात आल्यानंतर हज समित्या पुर्नगठित करण्याबाबत महाराष्ट्र राज्य हज समितीकडून शासनास शिफारस करण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०८१११७२३५०२११४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अनुल अत्तार)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.मंत्री / मा.राज्यमंत्री (अविवि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. अपर मुख्य सचिव, अल्पसंख्याक विकास विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक.
५. अध्यक्ष व सर्व सदस्य, महाराष्ट्र राज्य हज समिती, मुंबई-४०० ००१.
६. कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य हज समिती, मुंबई-४०० ००१.
७. सह सचिव, अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. निवडनस्ती (कार्यासन-१)